

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/17/2025
Identifikačné číslo spisu:	6615204734
Dátum vydania rozhodnutia:	21.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:6615204734.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne R. T., narodenej XX. C. XXXX, A., K. I. XXXX/X, zastúpenej Viktória Hellenbart, advokátska kancelária s. r. o., Lučenec, Ulica Martina Rázusa 146/23, IČO: 47 250 640, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, IČO: 00 166 073, o zaplatenie 81.578,85 eura, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 11C/136/2015, o dovolaní žalobkyne a o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/81/2023 zo dňa 28. augusta 2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/81/2023 z 28. augusta 2024 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Lučenec rozsudkom z 24. apríla 2023 č. k. 11C/136/2015-420 (ďalej aj „rozsudok súdu prvej inštancie“) konanie v časti o zaplatenie 3.585,11 eura s úrokom z omeškania 5,5 % p. a. od 02. októbra 2013 do zaplatenia, v časti úroku z omeškania 5,5 % p. a. z istiny 77.993,74 eura od 02. októbra 2013 do 01. apríla 2014 a v časti úroku z omeškania 0,25 % p. a. z istiny 77.993,74 eura od 02. apríla 2014 až do zaplatenia zastavil (prvá výroková veta). Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 11.068,40 eura s úrokom z omeškania 5,25 % p. a. počnúc 03. októbra 2014 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku (druhá výroková veta). Vo zvyšku žalobu zamietol (tretia výroková veta). Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania vo výške 72,88 % v lehote do troch dní od právoplatnosti samostatného uznesenia prvostupňového súdu o výške trov konania (štvrtá výroková veta).

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou domáha zaplatenia sumy spolu 81.578,85 eura titulom náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím Okresného súdu Lučenec sp. zn. 2T/54/2007 zo dňa 15. mája 2007, ktorým bola uznaná vinnou zo spáchania pokračujúceho trestného činu a zaviazaná na náhradu škody 26 555,13 eura/ 800.000,-Sk. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 4Tdo/23/2010 zo dňa 30. novembra 2010 zrušil ako nezákonné rozhodnutie prvostupňového súdu a žalobkyňa bola oslobodená spod obžaloby v celom rozsahu

rozsudkom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 3T/291/2010 zo dňa 28. augusta 2012 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3To/125/2012 zo dňa 23. januára 2013. V období od 15. mája 2007 do 30. novembra 2010 žalobkyni uplynula skúšobná doba podmieneného odkladu výkonu trestu uložená jej nezákonným prvostupňovým súdom v trvaní dva a pol roka k trestu odňatia slobody dva roky. Nezákonný rozsudok slúžil ako exekučný titul a v exekučných konaniach č. EX 196/07, EX 197/07, EX 207/07, vedených voči žalobkyni ako povinnej, bol vydražený byt v jej vlastníctve a z výťažku bola uhradená náhrada škody poškodeným v trestnom konaní. Žalobkyňa žiadala nahradiť skutočnú škodu vo výške 37.417,79 eura, ušlú mzdu 37.407,06 eura, nemajetkovú ujmu 6.754 eur a trovy konania. Skutočná škoda predstavuje zaplatenú odmenu advokáta za obhajobu v trestnom konaní 1.878,64 eura; trhovú hodnotu exekútorom odpredaného bytu vo vlastníctve žalobkyne 28.214,83 eura, vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie vydraženého bytu a trovy konania o vypratanie bytu 1.627,35 eura a 347,09 eura, súdny poplatok v konaní o vypratanie bytu a v odvolacom konaní 99,50 eura a 16,60 eura; 12,56 eura poštovné za zasielanie zásielok v spojení s prebiehajúcim trestným, exekučným a súdnymi konaniami, poplatok za doposielanie zásielok z adresy trvalého pobytu žalobkyne na novú prechodnú adresu 126,90 eura, škoda, ktorá vznikla žalobkyni v súvislosti so sťahovaním sa z doterajšieho bytu do nového bytu, do podnájmu 1.000 eur, náklady na prenos pevnej telefonической linky z pôvodnej adresy na novú adresu za obdobie od augusta 2009 do júla 2012 vo výške 85,32 eura, rozdiel vo výške nájmu v pôvodnom bytu a v novom bydlisku žalobkyne, teda 100 eur mesačne za obdobie od 04/2009 do 07/2012 suma 4.000 eur, náhrada za správny poplatok za vydanie nového občianskeho preukazu pre žalobkyňu a jej syna 9 eur. Žalobkyňa v dôsledku trestného stíhania a nezákonného odsudzujúceho rozsudku prišla o svoje zamestnanie ako aj o možnosť sa zamestnať, preto jej vznikla škoda na ušlej mzde za obdobie od roku 2005 do roku 2012 vo výške 37.407,06 eura. Žalobkyňa si taktiež uplatnila nemajetkovú ujmu 6.754 eur, t. j. 20 - násobok minimálnej mzdy za rok 2013. Úrok z omeškania žalovanej sumy žalobkyňa požadovala odo dňa doručenia jej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku žalovanému až do zaplatenia.

1.2. Súd prvej inštancie po čiastočnom zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby ako nedôvodnú s poukazom na § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „ZZŠ“) vyhodnotil námietku premĺčania žalovaného práva vznesenú žalovanou, keď uzavrel, že žaloba bola podaná 09. apríla 2015, teda pred uplynutím subjektívnej lehoty 24. júla 2016. Ďalej zdôraznil, že zrušením nezákonného rozhodnutia sp. zn. 2T/54/2007 došlo k naplneniu podmienky stanovenej v § 8 ods. 1 písm. a) zákona ZZŠ pre vznik práva na náhradu škody. Nestotožnil sa s názorom žalovanej, že podmieneným odkladom výkonu trestu odňatia slobody žalobkyne nie je splnená tzv. hypotéza právnej normy spočívajúca v podmienke úplne alebo sčasti vykonaného trestu. Ako nedôvodnú vo svetle porušenia práva žalobkyne na obhajobu vyhodnotil námietku žalovanej, že žalobkyňa si spôsobila odsúdenie priznaním viny na hlavnom pojednávaní pred Okresným súdom Lučenec.

1.3. Súd považoval za skutočnú škodu podľa v súlade s § 17 ods. 1 a § 18 ods. 1, 3 zákona č. 514/2003 Z. z. uplatnené účelne vynaložené náklady žalobkyne na právne zastupovanie svojej osoby v predmetnom trestnom konaní a jeho pokračovaní vo výške 1 878,64 eura. Vo vzťahu k náhrade škody 28.214,83 eura, ktorá je vyjadrením trhovej hodnoty exekútorom odpredaného bytu žalobkyne, súd prvej inštancie žalobu zamietol s odôvodnením, že žalobkyňa ako poškodená nevyužila pred uplatnením nároku na náhradu škody voči štátu všetky (iné) procesné prostriedky na ochranu svojho práva, s ktorých uplatnením by bolo spojené začatie súdneho konania. Prednosť pred nárokom na náhradu škody voči štátu má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči oprávnenému z exekúcie (t. j. plnenia získaného exekúciou na základe zrušeného rozsudku sp. zn. 2T/54/2007). Uvedenú situáciu subsumoval pod § 451 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) ako majetkový prospech získaný plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, a to voči jednak voči veriteľom žalobkyne na základe zrušeného rozsudku a jednak podľa § 454 OZ aj voči spoluobžalovanému L. J., ktorý bol pôvodne so žalobkyňou solidárne zaviazaný na plnenie voči veriteľom. Až keď by žalobkyňa nemohla dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 1 voči oprávneným z exekúcie alebo podľa § 454 OZ voči spoluobžalovanému L. J., mohla sa domáhať náhrady škody voči štátu. Pokiaľ ide o poštovné 12,56 eura, súd prvej inštancie tento nárok žalobkyni

nepriznal, nakoľko nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a uplatnenou škodou ako vyplýva z ustanovenia § 5 ods. 1 ZZŠ. Nárok vo výške 126,90 eura za poplatky za doposielanie zásielok z adresy trvalého pobytu žalobkyne na novú prechodnú adresu považoval za nedôvodný, nakoľko neexistuje priama príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a touto sumou. Vo vzťahu k škode 1.000 eur v súvislosti so sťahovaním z pôvodného bytu žalobkyne súd uviedol, že žalobkyňa existenciu tejto škody nepreukázala. Žalobkyňa si uplatnila i škodu 2.590,75 eura (pozn. súdu: pôvodne žalovanú vo výške 4.000 eur) ako rozdiel vo výške nájmu v pôvodnom byte a v novom bydlisku žalobkyne. Tento nárok súd prvej inštancie žalobkyni priznal, pretože na základe nezákonného rozhodnutia ako exekučného titulu stratila žalobkyňa vlastníctvo k bytu, a tým aj k možnosti jeho užívania. Bola nútená vyhľadať iné ubytovanie v nájomnom byte, čo vyústilo v tom, že musela vynaložiť vyššie platby ako bolo jej pôvodné ubytovanie, čo tvorí škodu žalovanej ako úbytok na jej majetku v časti prevyšujúcej jej predpokladané platby. Vo zvyšku 163,99 eura (2.590,75 - 2.426,76) tento nárok zamietol ako nepreukázaný. Správny poplatok 9 eur za vydanie nového občianskeho preukazu pre žalobkyňu a jej syna žalobkyňa vynaložila ako dôsledok straty vlastníckeho práva k bytu v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím, a preto súd žalobkyni uvedený nárok priznal. Vo vzťahu k ušlej mzde za obdobie rokov 2005 až 2012 vo výške 37.407,06 eura súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa neunesla bremeno tvrdenia ani dokazovania, že v dôsledku rozsudku súdu o vine žalobkyne č. k. 2T/54/2007-493 zo dňa 15. mája 2007 prišla o zamestnanie Medzi škodou spočívajúcou v ušlej mzde za roky 2005 až do 15. mája 2007 nie je zrejmá príčinná súvislosť s nezákonným rozhodnutím a pokiaľ ide o ušlú mzdu za obdobie od 15. mája 2007 do roku 2012, žalobkyňa nepreukázala, že sa nemohla zamestnať pre existenciu predmetného (nezákonného) rozhodnutia.

1.4. Žalobkyňa si uplatnila aj nárok na nemajetkovú ujmu vyčíslenú na sumu 6.754 eur, ktorú sumu súd prvej inštancie považoval za primeranú.

1.5. Súd prvej inštancie tak žalobkyni priznal celkom náhradu škody spočívajúcu v odmene advokáta 1.878,64 eura, náhrade doplatku za bývanie vo výške 2.426,76 eura, výdavku na občiansky preukaz 9 eur a náhradu nemajetkovej ujmy 6.754 eur, t. j. spolu sumu 11.068,40 eura a vo zvyšku žalobu zamietol. Súd zároveň pri posudzovaní uplatneného úroku z omeškania, žalobu čiastočne zamietol, pretože mal za to, že úrok z omeškania možno priznať žalobkyni až od 03. októbra 2013.

1.6. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne a odvolanie žalovaného rozsudkom z 28. augusta 2024 č. k. 15Co/81/2023-491 rozsudok súdu prvej inštancie v časti II. výroku, ktorým zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť žalobkyni 6.754 eur z titulu nemajetkovej ujmy spolu s úrokom z omeškania a 1.878,64 eura s príslušenstvom z titulu trov konania v trestnom konaní a v III. výroku, ktorým vo zvyšku žalobu zamietol postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil (prvá výroková veta). Rozsudok súdu prvej inštancie v časti II. výroku, ktorým zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť žalobkyni náhradu škody vo výške 2.590,75 eura, ako rozdiel vo výške nájmu v pôvodnom byte a novom bydlisku žalobkyne a škody vo výške 9 eur za správny poplatok za vydanie občianskeho preukazu pre žalobkyňu a jej syna podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobu žalobkyne v tejto časti zamietol (druhá výroková veta). O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 78,02 % (tretia výroková veta).

2.1. Odvolací súd dospel k záveru o nedôvodnosti žalobkyňou a žalovaným podaného odvolania v časti potvrdzujúcich výrokov. Argument žalovaného, že súd prvej inštancie odignoroval rozdelenie právnych titulov, mal za nedôvodný, pretože vzhľadom na skutkové vymedzenie právneho základu žalobkyňou uplatňovaných nárokov, súd prvej inštancie správne vychádzal z jednotlivých ustanovení zák. č. 514/2003 Z. z., ktorý upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú výkonom verejnej moci jeho orgánmi. Citoval § 3 ods. 1 písm. a), § 3 ods. 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z. z. a konštatoval, že súd prvej inštancie správne uzavrel, že rozsudok Okresného súdu Lučenec 2T/54/2007 zo dňa 15. mája 2007, predstavuje nezákonné rozhodnutie z dôvodu, že bol zrušený rozhodnutím

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/23/2010 zo dňa 30.novembra 2010 a žalobkyňa bola následne oslobodená spod obžaloby rozsudkom Okresného súdu Lučenec 3T/291/2010 zo dňa 28. augusta 2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici 3To/125/2012 zo dňa 23. januára 2013. Uvedené rozhodnutie malo za následok, že samotné odsúdenie žalobkyne bolo nezákonné a žalobkyni podľa § 8 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. vznikol nárok na náhradu škody. Odvolací súd vyslovil názor, že podmiennečne uložený trest odňatia slobody sa považuje za trest v zmysle ust. § 8 ods. 1 písm. a) zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

2.2. K odvolacím námietkam žalovanej, týkajúcim sa nákladov na právne zastupovanie žalobkyne, odvolací súd uviedol, že žalobkyňa si náklady na právne zastupovanie uplatnila nielen v súvislosti s rozhodnutím o treste, ale tiež v “dôsledku trestného stíhania“, ktoré nároky si uplatnila už pri predbežnom prejednaní nároku a tieto označila aj v žalobe ako titul. Stotožnil sa s bodmi 65. až 69. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie o účelne vynaložených trovách obhajoby žalobkyne. Tvrdenie žalovanej, že súd konal svojvoľne bez zodpovedajúcej procesnej aktivity žalobkyne, čím porušil právo žalovanej na spravodlivý proces, nie je dôvodné. Zhodne s názorom súdu prvej inštancie uzavrel, že žalobkyňa uniesla dôkazné bremeno ohľadne všetkých úkonov právnej služby, keďže preukázala, že k týmto úkonom reálne došlo a zároveň, že mali súvis s trestným konaním.

2.3. V otázke náhrady škody - zvýšení výdavkov na nájomnom a poplatku za nový občiansky preukaz sa odvolací súd nestotožnil s právnym názorom prijatým súdom prvej inštancie. Hoci bola preukázaná existencia nezákonného rozhodnutia, odvolací súd mal za to, že medzi predmetným nezákonným rozhodnutím a vznikom škody - nie je daná príčinná súvislosť. Vynaloženie uvedených súm nebolo priamym následkom nezákonného rozhodnutia, ale toho, že žalobkyňa nespĺnila svoju povinnosť, ktorá jej týmto rozhodnutím bola uložená, t. j. neuhradila poškodeným v trestnom konaní dobrovoľne sumu 800.000,- Sk spoločne a nerozdielne so spoluobžalovaným L. J., ktorí v dôsledku toho potom voči žalobkyni iniciovali exekúciu. Inak povedané, zmenšenie majetku žalobkyne o vyššie uvedené sumy nenastalo ako priamy následok nezákonného rozhodnutia, ale bolo spôsobené tým, že žalobkyňa si dobrovoľne nespĺnila svoju povinnosť spolu so spoluobžalovaným zaplatiť poškodeným v trestnom konaní sumu 800.000,- Sk. Ak by totiž žalobkyňa spolu s L. J. uvedenú sumu riadne a včas uhradili, ako im to bolo uložené, žalobkyňa by neprišla o byt a škoda (2.425,76 eura a 9 eur) by jej nevznikla, lebo oprávnení by nemali dôvod iniciovať exekúciu. Žalobkyňa neurobila nič pre vyhnutie sa exekúcii v situácii, kedy jej právoplatné súdne rozhodnutie ukladalo povinnosť na plnenie. Odvolací súd tak uzatvára, že príčinou škody na strane žalobkyne nebolo nezákonné rozhodnutie, ale to že sumu 800.000,- Sk dobrovoľne poškodeným neuhradila a muselo dôjsť k exekúcii bytu. Z uvedeného dôvodu v tejto časti odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu v tejto časti zamietol.

2.4. Vo vzťahu k vyhoveniu žalobe v časti uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy poukázal odvolací súd na bod 77. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý pri určovaní výšky priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch postupoval v súlade so zákonom. Hoci výšku nemajetkovej ujmy súd určuje voľnou úvahou, v posudzovanej veci nešlo o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojvoľnú. Určenie výšky nemajetkovej ujmy je vzhľadom na okolnosti prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti, pričom súd prvej inštancie mal preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadosťučinenie podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobkyni vzhľadom na jej postavenie v rodine, spoločnosti, ako aj v pracovnom živote. Preto odvolací súd považuje jeho rozhodnutie v danom smere za správne a vzhľadom na všetky okolnosti určujúce túto výšku považoval za primeranú a spravodlivú.

2.5. Pokiaľ ide o odvolací dôvod vo vzťahu k výške úroku z omeškania, resp. k počiatku vzniku tejto povinnosti žalovanej, stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, ktorý potvrdzuje aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/145/2020, sp. zn. 4Cdo/257/2019. V súlade s § 8 ods. 1 písm. a), b) zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o treste má ten, na kom bol úplne alebo sčasti vykonaný trest, ak v ďalšom konaní bolo rozhodnutie zrušené ako nezákonné, alebo v ďalšom konaní bol spod obžaloby oslobodený. Z uvedenej dikcie zákona možno vyvodit', že nárok žalobkyne podľa § 17 ods. 2 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z. voči žalovanej vzniká už

samotnou existenciou nezákonného rozhodnutia, ktorým bola osoba odsúdená k trestu, následne oslobodená spod obžaloby. Preto rozhodnutie, ktorým sa priznáva táto náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch v konkrétnej výške, už len deklaruje existenciu tejto zákonom priznanej právnej skutočnosti a nárokov z nej vyplývajúcich. Aplikujúc ust. § 563 Občianskeho zákonníka možno vyvodiť, že do vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím lehoty ustanovenej v rozhodnutí súdu, ale už márnym uplynutím 6 mesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Uvedený názor podporuje i novela zákona č. 412/2012 Z. z s účinnosťou od 01. januára 2013. K vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím lehoty ustanovenej v rozhodnutí súdu, ale už márnym uplynutím 6 mesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods. 1 zákona č. 517/2003 Z. z.

2.6. Odvolanie žalobkyne odvolací súd nepovažoval za dôvodné. Vo vzťahu k náhrade skutočnej škody vo výške 28.214,83 eura, ktorá jej bola spôsobená predajom bytu na základe neskôr zrušeného nezákonného rozhodnutia, v konaní bolo jednoznačne preukázané, že žalobkyňa, ako poškodená osoba, nevyužila pred uplatnením nároku na náhradu škody voči štátu všetky ostatné procesné prostriedky na ochranu svojho práva. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/1635/2013, z ktorého citoval a uzavrel, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci môže byť v občianskom súdnom konaní úspešne uplatnený až vtedy, ak žalobkyňa nemohla dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal (L. J.) a je povinný ho vydať. Pokiaľ má účastník pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči osobe odlišnej od štátu, čo v danom prípade je splnené, škoda žalobkyni ešte nevznikla, a preto nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu podľa zák. č. 514/2003 Z. z., nakoľko existencia pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia vylučuje vznik škody, ako majetkovej ujmy, a tým aj konkurenciu právnej úpravy zodpovednosti za škodu s právnou úpravou bezdôvodného obohatenia (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/199/2005, sp. zn. 6Cdo/9/2016, sp. zn. 4MCdo/3/2014 a Ústavný súd SR sp. zn. II. ÚS 165/2012, sp. zn. II. ÚS 17/2013, sp. zn. III. ÚS 361/2009, III. ÚS 45/2008). Preto za situácie, kedy sa žalobkyňa domáha náhrady škody len na štáte, ale už neuplatnila právo na vydanie bezdôvodného obohatenia proti tomu, komu z bezdôvodného obohatenia vznikol prospech (t. j. voči spoluobžalovanému L. J., ktorý bol pôvodne so žalobkyňou solidárne zaviazaný na plnenie voči veriteľom odsudzujúcim rozsudkom 2T/54/2007), a ak nie je súčasne preukázané, že toto právo sa nemôže riadne uspokojiť, možno uzavrieť, že žalobkyňa právo na náhradu škody voči štátu predložila predčasne, lebo štátom odškodniteľná majetková ujma žalobkyni doteraz nevznikla. Uvedené neporušuje ustanovenia o nemožnosti navrátenia exekúcie zakotvanej v § 61 zák. č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok tak, ako to namieta žalobkyňa. Tvrdenie žalobkyne, že medzi ňou a L. J. nejestvoval žiaden solidárny záväzok je nepravdivé. Z odsudzujúceho rozsudku jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa, ako obžalovaná, bola spoločne s L. J., ako spoluobžalovaným, spoločne a nerozdielne zaviazaná k povinnosti nahradiť poškodeným škodu vo výške 800.000,- Sk. Odvolací súd zároveň v tejto súvislosti zdôraznil, že vznik škody je žalobkyňa povinná preukázať, a v tomto ohľade dokonca nie je postačujúce len prípadné tvrdenie žalobkyne, že sa na primárnom dlžníkovi ničoho nedomôže. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti potvrdil ako vecne správne.

2.7. Pokiaľ ide o rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým zamietol žalobu žalobkyne v časti požadovanej škody 12,56 eura - poštovné, 126,90 eura - poplatky za doposielanie zásielok a škodu vo výške 1.000 eur - za sťahovanie, odvolacie námietky odvolací súd nepovažoval za dôvodné. V danom prípade nebola daná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a uplatnenou škodou.

2.8. Dôvodný nie je ani argument žalobkyne týkajúci sa škody vo výške 37.407,06 eura z titulu ušlej mzdy. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a nárokom na ušlý zisk a zamietnutím žaloby v tejto časti.

2.9. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu čo do časti výroku I., ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu

prvej inštancie v treťom výroku o zamietnutí zvyšku žaloby a do výrokov II. a III., podala žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f), § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho a prípadne i prvoinštančného súdu inštancie zrušil a vec vrátil súdom na ďalšie konanie a rozhodnutie. Uplatnila si i trovy dovolacieho konania.

3.1. K namietanej vade podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka uviedla, že a) odôvodnenie je v zjavnom rozpore s vykonanými dôkazmi a z nich vyvodeným alebo vyvoditeľným skutkovým stavom, preto je rozsudok nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov; b) odôvodnenie je zaťažené vadou v logickom úsudku súdu (súd zo zisteného skutkového stavu vyvodzuje záver, ktorý z neho nevyplýva), pričom v dôsledku chyby pri hodnotení dôkazov a uvažovaní, toto neodôvodňuje; c) úplná absencia odôvodnenia kľúčovej časti rozhodnutia.

3.2. Nedostatky odôvodnenia napadnutého rozhodnutia videla v prvom rade v časti, týkajúcej sa (ne)existencie príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody na strane žalobkyne vo zvýšených výdavkoch na nájomné a poplatku za nový občiansky preukaz. Poukázala na bod 28. odôvodnenia napadnutého rozsudku a uviedla, že odvolací súd sa pri odôvodnení rozsudku dopúšťa logickej chyby, kedy zabúda, že aj povinnosť žalobkyne dobrovoľne zaplatiť 800.000,00 Sk vyplynula výlučne z nezákonného rozhodnutia, za vydanie ktorého nesie v plnom rozsahu zodpovednosť žalovaná. V tomto smere nie je vo vzťahu k objektívnej zodpovednosti žalovanej žiadny rozdiel medzi tým, či sa na základe nezákonného rozsudku, ako exekučného titulu, plnilo dobrovoľne alebo nútene v rámci exekučného konania. Pokiaľ odvolací súd v odôvodnení konštatuje, že „žalobkyňa neurobila nič“, aby sa vyhla exekúcii, je možné z toho vyvodiť, že súd má za to, že žalobkyňa by urobila „niečo“ jedine a výlučne v prípade, ak by zaplatila 800.000,00 Sk poškodeným v trestnom konaní dobrovoľne, pričom toto konštatuje napriek faktu, že exekučný titul bo nezákonným rozhodnutím. Takéto uvažovanie súdu úplne abstrahuje od zisteného skutkového stavu z pripojených spisov. Súd je v tomto konštatovaní voči žalobkyni extrémne tvrdý a nespravodlivý. Súd vôbec nevyhodnotil dôkazy súvisiace s tým, čo žalobkyňa proti zexekvovaniu svojho obydľia a vzniku škody spojenej s hľadaním iného ubytovania spravila: žiadala o odklad exekúcie, podala návrh na obnovu konania, podnet na mimoriadne dovolanie, bránila sa v súdnom spore o vypratanie bytu. V nezákonnom rozhodnutí súd neurčil lehotu na zaplatenie, rozsudok bol právoplatný v deň jeho vynesenia 15. mája 2007 a podľa § 183 odsek 1 písm. a) Trestného poriadku aj vykonateľný. Ak mala žalobkyňa plniť riadne a včas, mala zaplatiť poškodeným 15. mája 2007. Súd sa pri takomto spôsobe odôvodnenia vyhol skúmaniu, či žalobkyňa reálne túto povinnosť splniť mohla. Žalobkyňa bola podľa zisteného skutkového stavu poberateľkou dávky v hmotnej núdzi od 1. apríla 2004 do 7. marca 2017. Súd opomenul vyhodnotiť, či bola alebo nebola žalobkyňa poškodenými vyzvaná na plnenie, a či jej bola jej daná reálna možnosť vyhnúť sa exekúcii. Súd nezohľadnil v širšom kontexte ani rýchlosť, akou exekučné konanie predajom bytu prebehlo, keď dražba bytu bola exekútorom vykonaná už 26. novembra 2007. Súd mal v širšom kontexte vyhodnotiť aj to, že exekúcia bola iniciovaná výlučne voči žalobkyni, a nie aj voči spoločne obžalovanému L. J..

3.3. Nedostatky odôvodnenia časti rozsudku o zamietnutí nároku na náhradu škody spočívajúcej v hodnote zexekvovaného bytu na základe exekučného titulu zrušeného pre nezákonnosť videla žalobkyňa v tom, že žalovanou stranou tvrdenú existenciu pohľadávky (nároku) žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia voči spoluobžalovanému L. J. titulom solidárneho záväzku založeného nezákonným odsudzujúcim rozsudkom, stotožnili s hodnotou bytu, o ktorý žalobkyňa prišla a žalobu pri zistení existencii tejto pohľadávky zamietli v celom rozsahu. Pokiaľ by mala žalobkyňa pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči L. J. (čo však popiera) táto by mohla byť dôvodná len do tej výšky, v akej plnila za neho. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva, že by súd vyššie uvedené rozlišoval a teda neodôvodnil, prečo zamietol žalobu ohľadne celej žalovanej sumy 28.214,83 eura, a nie len ohľadne sumy 19.094,77 eura.

3.4. Vo vzťahu k odôvodneniu časti rozsudku ohľadne existencie pohľadávky žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia voči spolu obžalovanému L. J. žalobkyňa namieta, že odvolací súd pri hodnotení toho, či mala nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tretej osobe, ktorý by predchádzal žalobe podľa zákona číslo 514/2003 Z. z., preniesol dôkazné bremeno na preukázanie tejto

skutočnosti na žalobkyňu, kedy stotožnil preukázanie tejto skutočnosti s preukazovaním toho, či žalobkyňa vznikla škoda. Bola to žalovaná, ktorá sa bránila odkazom na existenciu nároku žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo regres (písomné vyjadrenie k žalobe dňa 12. augusta 2016). Tieto tvrdenia mohli pre žalovanú priniesť priaznivejší rozsudok, a teda dôkazné bremeno na ich preukázanie zaťažovalo žalovanú, nie žalobkyňu. Odvolací súd nechal nepovšimnutú námietku žalobkyne, že odsudzujúci rozsudok bol zrušený pre nezákonnosť, a ako taký nemohol založiť solidárny záväzok. Zrušenie odsudzujúceho rozsudku pôsobí na práva a povinnosti ním založené ex tunc, odo dňa jeho vydania. Po zrušení rozsudku teda platilo, že žalobkyňa nebola v postavení zaviazanej osoby plniť, ani solidárne zaviazaného dlžníka, nebola v postavení povinnej v exekučnom konaní, poškodení v trestnom konaní neboli v postavení oprávnených v exekučnom konaní voči žalobkyňi a podobne. Odvolací súd napriek vyššie uvedenému stále trvá na tom, že bola preukázaná existencia pohľadávky žalobkyne voči spoluobžalovanému L. J. z dôvodu existencie solidárneho záväzku, čím sa odôvodnenie rozsudku dostáva do rozporu so skutkovým stavom, ktorý vyplynul z vykonaného dokazovania. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku nezohľadnil, že nielen zrušením rozsudku, ale aj oslobodzujúcim rozsudkom zanikla akákoľvek povinnosť žalobkyne plniť poškodeným (pôvodným oprávneným v exekučnom konaní) či už za seba, alebo za niekoho iného. Ďalej odvolací súd uvádza, že žalobkyňa má aj naďalej pohľadávku titulom vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré konštatovanie ide úplne mimo rámec vykonaného dokazovania, a ako také je arbitrárne. Žalobkyňa vo svojich vyjadreniach opakovane poukázala na to, že žalovanou tvrdená pohľadávka bola premĺčaná vo všeobecnej trojročnej premĺčacej lehote skôr, než by si ju mohla žalobkyňa reálne uplatniť. Ak súd založil svoje rozhodnutie na existencii vymáhateľnej pohľadávky, bol povinný sa v dôvodoch rozsudku vysporiadať aj s touto námietkou žalobkyne, čo však neurobil. Bez existencie oslobodzujúceho rozsudku zo dňa 23. januára 2013, len na základe zrušenia odsudzujúceho rozsudku (ktorý bol relevantný výlučne vo vzťahu k exekučnému konaniu, v ktorom však platí § 61 Exekučného poriadku vylučujúci návrat do predošlého stavu), žalobkyňa nemohla získať vedomosť, že sa spoluobžalovaný tým, že sa z jej majetku uspokojili oprávnení v exekučnom konaní, na jej úkor bezdôvodne obohatil a v akej výške. Odôvodnenie rozsudku v tejto časti považuje žalobkyňa za arbitrárne aj z dôvodu, že pristupuje k výkladu zákona číslo 514/2003 Z. z. spôsobom, ktorý popiera elementárne princípy materiálneho právneho štátu a je v rozpore s článkom 13 Dohovoru.

3.5. V rámci dovolania podľa § 421 CSP dovolateľka vymedzila tri hmotnoprávne otázky. Otázka rozhodovacou praxou vyšších súdnych autorít podľa názoru žalobkyne doposiaľ nevyriešená a pre rozhodovanie o ňou podanej žalobe kľúčová je: Či môže odsudzujúci rozsudok vydaný v trestnom konaní, ktorý bol následne zrušený pre jeho nezákonnosť len voči jednej z odsúdených osôb, zakladať solidárnu zodpovednosť - súkromnoprávny vzťah medzi spoločne odsúdenými a zaviazanými osobami, ak bol tento zrušený v časti vyslovenia viny a trestu len pre jedného z odsúdených, a či takýto solidárny záväzok trvá aj po jeho zrušení. Správna odpoveď na otázku je podľa žalobkyne záporná. V prípade žalobkyne výrok o solidárnom záväzku so spoluobžalovaným bol súčasťou odsudzujúceho rozsudku Okresného súdu Lučenec sp. zn. 2T/54/2007 z 15. mája 2007, ktorý bol ako nezákonný zrušený rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo 23/2010 z 30. novembra 2010. Tento výrok nezákonného rozhodnutia o náhrade škody stratil z pohľadu občianskeho práva účinnosť ex tunc, teda od počiatku. To znamená, že solidárny záväzok medzi žalobkyňou a spoločne odsúdenou osobou nevznikol, respektíve platí, že od počiatku nejestvoval. Na základe rozsudku, ktorý bol zrušený pre jeho nezákonnosť, nemôžu platne vzniknúť práva ani povinnosti, a nemôže byť založený ani solidárny záväzok. Ak osoba stratila status spoločne odsúdeného s inou, nemôže byť s touto osobou solidárne zaviazaná k náhrade škody spôsobenej trestnou činnosťou. Zrušením odsudzujúceho rozsudku zaniká jej postavenie páchatel'a voči osobám, ktoré v trestnom konaní vystupujú ako poškodené. Žalobkyne sa týkal záväzný výrok o náhrade škody v rámci prebiehajúceho trestného konania uvedený až v rozsudku Okresného súdu Lučenec sp. zn. 3T/191/2010 zo dňa 28. augusta 2012, ktorým boli poškodení odkázaní na občianskoprávne konanie, ktoré neiniciovali.

3.6. Druhou otázkou rozhodovacou praxou zatiaľ nevyriešenou je: Či možno zexekvovanie nehnuteľnosti vo vlastníctve povinného na základe exekučného titulu, ktorý bol neskôr zrušený pre nezákonnosť, vnímať ako dobrovoľné splnenie dlhu zo strany dlžníka podľa § 559 odsek 1 Občianskeho zákonníka.

Táto otázka by podľa žalobkyne mala byť správne zodpovedaná tak, že plnenie v rámci exekučného konania speňažením majetku povinného nie je dobrovoľným plnením. Správne vyriešenie tejto otázky vo vzťahu k rozhodnutiu o žalobe žalobkyne je zásadné preto, lebo ak predaj domu žalobkyne v exekučnom konaní nebol dobrovoľným plnením žalobkyne, nemohlo sa jednáť o plnenie namiesto tretej osoby, teda za odsúdeného.

3.7. Žalobkyňa tretiu otázku formulovala ako vyriešenie súbehu a konkurencie nárokov z titulu náhrady škody podľa zákona číslo 514/2003 Z. z. a bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasledovné Občianskeho zákonníka, ku ktorému došlo u tretej osoby v dôsledku v konania, ktorým vznikla poškodenému škoda, za ktorú zodpovedá štát v rozsahu podľa § 3 zákona číslo 514/2003 Z. z. Podľa názoru žalobkyne v prípade, ak v dôsledku konania, na ktoré dopadá zodpovednosť štátu za výkon verejnej moci podľa zákona číslo 514/2003 Z. z., došlo v súvislosti so škodou spôsobenou poškodenému, za ktorú nesie štát objektívnu zodpovednosť, k bezdôvodnému obohateniu tretej osoby v príčinnej súvislosti s výkonom verejnej moci na úkor poškodeného, má štát v rozsahu, akom bol zaviazaný zo zodpovednosti za škodu, právo vymáhať vydanie bezdôvodného obohatenia od tretej osoby podľa § 454 Občianskeho zákonníka, kde škoda uhradená poškodenému, bola plnením za tretiu osobu, ktorá sa bezdôvodne obohatila, v rozsahu akom sa nároky kryjú. K argumentačnej línii žalovanej, ktorá presadzuje prednosť nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia od tretej osoby pred nárokom na náhradu škody voči štátu, žalobkyňa uviedla, že samotný vznik bezdôvodného obohatenia v dôsledku výkonu verejnej moci je škodou, za ktorú nesie štát zodpovednosť, nakoľko je výsledkom nezákonného výkonu verejnej moci, ktorý vie dol k odčerpaniu majetku poškodeného v prospech tretej osoby. Poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/9/2016 zo dňa 28. februára 2017. V danej veci si nižšie súdy nepoložili otázku, či zodpovedá spravodlivému usporiadaniu vecí, aby sa na plecia žalobkyne ako fyzickej osoby mala preniesť celá ťarcha vymáhania údajného bezdôvodného obohatenia od spoločne odsúdenej osoby a mala priamu účasť na jej obvinení a trestnom stíhaní v situácii, kedy súdy zrušili odsudzujúci rozsudok vydaný voči nej, zakladajúci zodpovednosť za škodu spoločne so spoluobžalovaným, ako nezákonný až po uplynutí 3 rokov a 6 mesiacov. Ku konečnému oslobodeniu žalobkyne došlo až po 5 rokoch a 8 mesiacoch od zrušenia odsudzujúceho rozsudku ako nezákonného. Súdy mechanicky prevzali rozhodovaciu prax vyšších súdnych autorít, bez toho, aby pochopili jej zmysel a význam. Prenášanie dôsledkov nezákonného rozhodnutia a nezákonného vykonania trestu na poškodeného je v rozpore s čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 20 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky a so zásadami materiálneho právneho štátu. Súdna prax by mala dotvoriť aplikačnú prax tak, aby poškodený výkonom verejnej moci mal účinný a efektívny prostriedok na dosiahnutie nápravy a odškodnenia, a nie tak, že pozíciu poškodeného oslabujú a prenášajú na neho zodpovednosť za pochybenia štátu pri výkone verejnej moci a náklady na ich reparáciu. Takouto praxou by mohlo byť, že je to štát, ktorý titulom objektívnej zodpovednosti za škodu odškodní osobu poškodenú výkonom verejnej moci, a popri regresných nárokoch upravených v zákone číslo 514/2003 Z. z. si uplatní voči osobám, ktoré sa bezdôvodne obohatili v dôsledku pochybenia pri výkone verejnej moci, jeho vydanie. Škoda, ktorú si môže uplatniť poškodený podľa zákona číslo 514/2003 Z. z. musí byť v príčinnej súvislosti s v zákone taxatívne vymenovanými postupmi orgánov verejnej moci. Posúvať vznik škody na okamih, kedy si poškodený nevymohol plnenie, ktoré je škodou spôsobenou orgánom verejnej moci pri výkone jeho činnosti, titulom bezdôvodného obohatenia od tretej osoby, ktorá sa vďaka výkonu verejnej moci na úkor poškodeného obohatila, je v rozpore s hmotným právom.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni 6.754 eur titulom nemajetkovej ujmy spolu s úrokom z omeškania a 1.878,64 eura s príslušenstvom z titulu trov konania v trestnom konaní podala dovolanie i žalovaná, ktorá uplatnila dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP a navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4.1. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP žalovaná uviedla, že závery odvolacieho súdu obsiahnuté v bodoch 18. a 19. napadnutého rozsudku, možno označiť za arbitrárne, popierajúce

jednoznačné znenie zákona a zároveň nedostatočne reagujúce na odvolacie námietky žalovanej. Žalovaná v konaní od počiatku argumentovala, že z gramatického ako i logického výkladu predmetného ustanovenia vyplýva, že toto sa nevzťahuje na prípady, kedy je výkon trestu odložený zo zákonných dôvodov (§ 58 a nasl. zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon, resp. § 49 a nasl. zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon). Na predmetnú argumentáciu žalovanej odvolací súd v napadnutom rozsudku nereagoval komplexne (najmä z pohľadu existujúcej trestnoprávnej úpravy) a pri prijímaní rozhodnutia nevysvetlil svoje úvahy spôsobom, ktorý by spochybňoval správnosť procesnej obrany žalovanej. Kvalita a presvedčivosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia v tomto ohľade mala byť zásadne iná, keďže odvolací súd (a pred ním i súd prvej inštancie) rozhodol v priamom rozpore s gramatickým a logickým výkladom vyššie citovaného § 8 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Odvolací súd v tejto súvislosti vôbec nereagoval na námietku žalovanej, že súdom prvej inštancie bola opomenutá skutočnosť, že aj keby sa žalobkyňa dopustila akéhokoľvek priestupku alebo trestného činu v skúšobnej dobe, nie je možné prijať jednoznačný záver, že by došlo k jej nástupu k výkonu trestu odňatia slobody. Pri ne/osvedčení sa odsúdeného sa totiž skúma závažnosť v skúšobnej dobe spáchaného deliktu a zároveň posudzuje život odsúdeného počas celej skúšobnej doby (pred a po spáchaní deliktu) a až následne je možné urobiť záver v otázke „riadneho života“, ktorá potom vedie k naplneniu/nenaplneniu podmienok na osvedčenie sa obvineného v skúšobnej dobe podľa § 49 a nasl. Trestného zákona, o ktorom v konečnom dôsledku rozhoduje trestný súd.

4.2. Odvolací súd zmätočne reagoval i na námietku žalovanej, že súd prvej inštancie priznal žalobkyni náhradu majetkovej škody - trov obhajoby/právneho zastúpenia nesprávne, nad rozsah príčinnej súvislosti s rozhodnutím o treste, aj za úkony právnej služby, ktoré súvisia s inými právnymi titulmi podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Na uvedené reagoval odvolací súd pomerne prekvapivo, keď v bode 20. odôvodnenia napadnutého rozsudku skonštatoval, že žalobkyňa si uvedenú škodu - náklady na právne zastupovanie uplatnila nielen v súvislosti s rozhodnutím o treste, ale tiež v „dôsledku trestného stíhania“. Uvedené je však v priamom rozpore s konštatovaním odvolacieho súdu v bode 18. odôvodnenia napadnutého rozsudku, ale predovšetkým s tým, čo za právny titul považoval súd prvej inštancie, keď výslovne v bode 62. odôvodnenia uviedol - „žalobkyňa jednoznačne odvíja CELÚ ŠKODU spôsobenú jej v trestnom konaní od nezákonného rozhodnutia, ktorým je rozsudok Okresného súdu Lučenec 2T/54/2007 zo dňa 15. mája 2007“. Z uvedeného vyplýva zjavná zmätočnosť a protirečivosť záverov prijatých odvolacím súdom. Žalovaná zdôrazňuje, že nároky spojené s nezákonným rozhodnutím - uznesení o vznesení obvinenia si žalobkyňa nikdy v konaní neuplatnila, žalobkyňa naopak všetky svoje nároky výslovne odvodzovala od zásahu, ktorým malo byť rozhodnutie o treste. Vyššie citovaná (zjavná) zmätočnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku je následkom toho, že tak súd prvej inštancie ako aj odvolací súd nerozlišovali skutočnosť, že právny titul podľa § 8 zákona č. 514/2003 Z. z. nadväzuje na zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o treste, o väzbe alebo o ochrannom opatrení podľa § 3 ods. 1 písm. c), čo je zodpovednosť štátu upravená samostatne popri zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím podľa písm. a) § 3 zákona č. 514/2003 Z. z., na čo žalovaná upozorňovala už v podanom odvolaní.

4.3. Odvolací súd tiež nereagoval na námietku žalovanej, že od 30. novembra 2010 žiaden nezákonný zásah orgánu verejnej moci - rozhodnutie o treste, od ktorého žalobkyňa svoje nároky odvodzovala, neexistoval. Jediným titulom nároku je rozhodnutie o treste, ktorého účinky začali vydaním rozhodnutia a skončili jeho zrušením, čo nepochybne netrvalo 6,6 rokov. V žiadnom prípade teda nebolo možné prijať (v súvislosti s posudzovaním nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o treste) záver o dlhotrvajúcom (6,6 ročnom) trestnom konaní, keďže v čase od 15. mája 2007 do 30. novembra 2010 bola žalobkyňa odsúdená a nemohla prežívať žiadne následky spojené s trestným stíhaním, ak by si aj v tejto súvislosti akékoľvek nároky uplatnila, však neurobila.

4.4. Podľa názoru žalovanej ďalej odvolací súd zvolil dvojaký režim pri posudzovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v porovnaní s inými nárokmi, pričom poukázala na 35. a 41. napadnutého rozsudku. Na základe rovnakej dôkaznej situácie jeden nárok považoval za nepreukázaný (ušlý zárobok) a naopak druhý nárok vychádzajúci z rovnakých tvrdení, už považoval za preukázaný (nemajetková ujma).

4.5. Žalovaná ďalej argumentovala, že odvolací súd nereagoval na jej námietku o svojvoľnom konaní súdu prvej inštancie bez zodpovedajúcej procesnej aktivity žalobkyne pri dokazovaní skutočnej škody. Žalovaná počas celého konania opakovane zdôrazňovala, že za majetkovú škodu je možné považovať iba vynaložené náklady za právne služby skutočne poskytnuté, za úkony účelne realizované a správne vyčíslené. Je nepochybné, že bolo povinnosťou žalobkyne predmetné skutočnosti preukázať. Aj napriek tomu, že súd pripojil k predmetnému konaniu trestné spisy sp. zn. 2T/54/2007 a sp. zn. 3T/291/2010 a exekučný spis sp. zn. 14Er/546/2007, žalobkyňa v predmetnom konaní za účelom vykonania dokazovania neoznačila ani len jednu listinu z predmetných spisov. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplynulo, že súd posúdil oprávnenosť nároku výlučne k tým listinám, ktoré namietala žalovaná. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie však nebolo zrejmé, akým spôsobom súd vyhodnotil reálne poskytnutie a účelnosť ostatných úkonov právnej služby, za ktoré náhradu majetkovej škody žalobkyni priznal. Uvedené žalovaná v odvolaní výslovne namietala, avšak odvolací súd na posúdenie predmetnej námietky úplne rezignoval a tým porušil právo žalovanej na spravodlivý proces, keď aproboval svojvoľné konanie súdu prvej inštancie bez zodpovedajúcej procesnej aktivity žalobkyne. Uvedeným bola porušená zásada rovnosti strán sporu ako aj zásada kontradiktórnosti konania.

4.6. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalovaná uviedla, že považuje právny záver odvolacieho súdu o naplnení podmienky stanovenej v § 8 ods. 1 písm. a) zák. č. 514/2003 Z. z., a teda existencii spôsobilého právneho titulu pre vznik práva na náhradu škody za nesprávny. V prípade správnej aplikácie citovanej hypotézy právnej normy mal odvolací súd vyriešiť zásadnú právnu otázku tak, že rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 2T/54/2007 zo dňa 15. mája 2007 nie je spôsobilým právnym titulom nároku na náhradu škody podľa § 8 ods. 1 písm. a) zák. č. 514/2003 Z. z. Ako rozhodujúcu otázku, doposiaľ v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu neriešenú označila otázku: či je možné na podklade § 8 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. dôvodne uplatniť (a súdom priznať) nárok na náhradu škody/nemajetkovej ujmy v prípade, ak poškodený uložený trest nevykonal ani v časti. Podľa názoru žalovanej bolo na túto otázku (i v tu prejednávanom prípade) potrebné odpovedať tak, že takýto nárok na náhradu škody je zákonom (§ 8 ods. 1) explicitne vylúčený. Základnou podmienkou pre naplnenie § 8 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., t. z. pre vznik nároku na náhradu škody, je v zmysle tohto ustanovenia úplné alebo čiastočné vykonanie trestu. Z gramatického ako i logického výkladu predmetného ustanovenia vyplýva, že toto sa nevzťahuje na prípady, kedy je výkon trestu odložený zo zákonných dôvodov (§ 58 a nasl. zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon, resp. § 49 a nasl. zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon). V prípade podmieneného uloženia trestu sa uložený trest nevykonáva, ale odsúdenému sa určí tzv. skúšobná doba, počas ktorej je odsúdený povinný viesť riadny život a vyhovieť všetkým eventuálne uloženým povinnostiam a obmedzeniam. Po uplynutí skúšobnej doby bez zistenia porušenia povinností zo strany odsúdeného súd vysloví, že sa odsúdený osvedčil, a následne sa naňho hľadí, ako by nebol odsúdený (§ 60 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon resp. § 50 ods. 1, ods. 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon). Jedná sa o formu potrestania, pri ktorej (bez naplnenia ďalších zákonných predpokladov) nedochádza k skutočnému výkonu trestu odsúdenou osobou. Žalovaná tiež poukazovala na skutočnosť, že tak § 27 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon ako aj § 32 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon taxatívne menuje druhy trestov, ktoré je možné odsúdenému v našom právnom poriadku uložiť. O podmienenom odklade výkonu trestu odňatia slobody - ako druhu trestu, ktorý by bolo možné „vykonať“ - predmetné zákonné ustanovenie nehovorí. Ust. § 8 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. však výslovne uvádza, že podmienkou vzniku práva na náhradu škody je úplný alebo čiastočný výkon trestu, nie samotné uloženie trestu. Žalobkyňa uložený trest v ústave na výkon trestu nikdy nevykonávala, ergo trest nevykonala, a tak je zjavné, že podmienka hypotézy § 8 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. splnená nebola. Poukázala i na odbornú literatúru, podľa ktorej „Rozhodnutím o treste je iba rozsudok, či trestný rozkaz, ktorý obsahuje výrok o treste.“ (komentár k ustanoveniu § 8 zákona č. 514/2003 Z. z. JUDr. Imrich Fekete, CSc.), „Nevzniká teda nárok z rozsudku, pri ktorom trest nebol aspoň sčasti z akéhokoľvek dôvodu vykonaný, alebo jeho výkon bol podmienené odložený. Má to za následok, že v takýchto prípadoch nevzniká podľa § 8 ani nárok na náhradu trov konania a právneho zastúpenia“ (JUDr. František Miklík, Justičná revue 10/2004).

5. Žalobkyňa sa k dovolaniu žalovanej písomne vyjadrila tak, že dovolanie navrhuje odmietnuť, prípadne zamietnuť. Vo vzťahu k právnej otázke nastolenej žalovanou uviedla, že nejde o otázku, na riešení ktorej

odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Z argumentácie žalovanej vyplýva, že pojem „na kom bol vykonaný trest“ vykladá zužujúco tak, že k výkonu trestu v prípade podmieneného odkladu vykonania trestu na žalobkyni na základe rozsudku, by došlo jedine v prípade, ak by žalobkyňa bola umiestnená do ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Žalobkyňa si ale žalobou si neuplatnila nárok na náhradu škody titulom nemajetkovej ujmy a náhrady trov konania, ktoré výroky súdu žalovaný napadol dovolaním, len a výlučne z dôvodu podľa § 8 odsek 1 zákona č. 514/2003 Z. z., preto je existencia tohto dovolacieho dôvodu tvrdená len účelovo. Z obsahu žaloby a vykonaných dôkazov vyplýva, že nároky žalobkyne súvisia tak s nezákonným rozhodnutím, ktoré slúžilo aj ako exekučný titul, ako aj s rozhodnutím o treste. Žalovaná tvrdí, že súdy nesmeli posúdiť žalobu podľa iného zákonného ustanovenia než § 8 odsek 1 zákona, a že sa neprípustne snažili aplikovať ustanovenie § 5 a § 6 zákona. Z logiky, akú prezentuje žalovaná, vyplýva, že žiadnej z osôb, ktorá bola po vydaní právoplatného odsudzujúceho rozsudku na podmienený trest odňatia slobody, následne spod obžaloby v celom rozsahu oslobodená, nevznikne nárok na náhradu škody spojenej s nákladmi na obhajobu, ako ani náhrada nemajetkovej ujmy v priebehu trestného stíhania a v období, kedy mala v registri trestov uvedený záznam o odsudzujúcom rozsudku. Ergo, každý, komu bol rozsudkom uložený „len“ podmienený trest odňatia slobody, ktorý bol neskôr zrušený pre nezákonnosť, je povinný znášať trovy takto vedeného konania a všetky dôsledky z toho vyplývajúce. Takýto výklad je nielen v rozpore s čl. 46 odsek 3 Ústavy Slovenskej republiky, ale aj s čl. 13 Dohovoru. Odvolací súd na dovolaním nastolenú námietku dostatočne reagoval a svoje závery a právny názor dostatočne odôvodnil. Právna argumentácia žalovanej vedie k snahe obmedzovať aplikáciu zákona č. 514/2003 Z. z. reštriktívnym výkladom zákona a sťažovať prístup poškodených k právu na náhradu škody spôsobenej orgánmi verejnej moci. Žalovaná sa mylí, ak stotožňuje výkon trestu len s jeho fyzickým výkonom v ústave na výkon trestu odňatia slobody, a nie aj s faktickým pretrvávajúcim stavom existencie odsudzujúceho rozsudku a jeho právnych účinkov. Opomína, že odsudzujúci rozsudok je súčasne aj spoločenským odsúdením páchatel'a za spáchanú trestnú činnosť, čo je tiež jednou zo sankcií. Rozhodujúcim kritériom posúdenia musí byť to, že žalobkyňa bola spod obžaloby oslobodená z dôvodu, že skutok, pre ktorý sa proti nej viedlo trestné stíhanie, nebol trestným činom. To v prípade žalobkyne znamená, že musí byť odškodnená za všetko, čo akýmkoľvek spôsobom zhoršilo jej postavenie v dôsledku nezákonného rozhodnutia súdov oproti jej postaveniu pred tým, než došlo k začatiu trestného stíhania pre skutok, ktorý nebol trestným činom. Názor prezentovaný žalovaným, je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou, kedy po vynesení oslobodzujúceho rozsudku má poškodený nárok na skutočnú škodu vo výške trov právneho zastupovania pri výkone obhajoby určenej podľa ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o tarifnej odmene, bez ohľadu na to, či bol oslobodený spod obžaloby bez uloženia trestu, alebo bol oslobodený následne. Ďalej uviedla, že práve v čase svojho odsúdenia od 15. mája 2007 do 30. novembra 2010 žalobkyňu postihol najzávažnejší dôsledok spojený s odsudzujúcim rozsudkom, a to je zexekvovanie bytu. Argumentácia žalovanej nie je spôsobilá preukázať existenciu žalovanou tvrdeného dovolacieho dôvodu, nakoľko je len vyjadrením nesúhlasu s názormi, ktoré súdy druhej a prvej inštancie vyjadrili, čo neznamená, že odôvodnenie rozsudku v tejto časti má také nedostatky, že dosahujú intenzitu porušenia práva a existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písmeno f) CSP.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolaniu oboch strán sporu je potrebné vyhovieť.

7. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Právna úprava dovolacieho konania dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania. K posúdeniu dôvodnosti dovolania môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

9. Žalobkyňa i žalovaná uplatnili dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

K dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP:

10. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

14. Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k vade zmätočnosti namietanej oboma stranami sporu.

15. K uvedenej dovolacej námietke dovolací súd uvádza, že jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku

ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak ale ide o argument pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

16. K arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorú strany v dovolaní namietali, dovolací súd udáva, že o zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

17. Dovolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dospel v zhode s oboma sporovými stranami k záveru o existencii vady nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

Dovolanie žalobkyne:

18. Žalobkyňa v kontexte dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala, že odvolací súd v rozpore s výsledkami dokazovania v bode 28. odôvodnenia rozsudku konštatuje, že „žalobkyňa neurobila nič“, aby sa vyhlá exekúcií, pričom vôbec nevyhodnotil ňou tvrdené súvisiace skutočnosti (o tom, že žiadala o odklad exekúcie, podala návrh na obnovu konania, podnet na mimoriadne dovolanie, bránila sa v súdnom spore o vypratanie bytu, bola poberateľkou dávky v hmotnej núdzi ad)

19. V rozhodovanej veci odvolací súd sa v otázke existencie nároku žalobkyne na náhradu škody - zvýšenie výdavkov na nájomnom a poplatok za nový občiansky preukaz nestotožnil so závermi súdu prvej inštancie v tom zmysle, že hoci mal za preukázanú existenciu nezákonného rozhodnutia, v konaní nezistil príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom tejto škody, v dôsledku čoho zmenil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP v tejto časti a žalobu vo vzťahu k uvedenému nároku zamietol. Konkrétne v bode 28. uviedol: „V nadväznosti na uvedené odvolací súd konštatuje, že vynaloženie sumy 2.426,76 Eur žalobkyňou, tvoriacej rozdiel v nájomnom a 9,- EUR správny poplatok za občianske preukazy, nebolo priamym následkom nezákonného rozhodnutia, ale toho, že žalobkyňa nespĺnila svoju povinnosť, ktorá jej týmto rozhodnutím bola uložená, t. j. neuhradila poškodeným v trestnom konaní dobrovoľne sumu 800.000,- Sk spoločne a nerozdielne so spoluobžalovaným L. J., ktorí v dôsledku toho potom voči žalobkyňi iniciovali exekúciu. Inak povedané, zmenšenie majetku žalobkyne o vyššie uvedené sumy nenastalo ako priamy následok nezákonného rozhodnutia, ale bolo spôsobené tým, že žalobkyňa si dobrovoľne nespĺnila svoju povinnosť spolu so spoluobžalovaným zaplatiť poškodeným v trestnom konaní sumu 800.000,- Sk. Ak by totiž žalobkyňa spolu s L. J. uvedenú sumu riadne a včas uhradili, ako im to bolo uložené, žalobkyňa by neprišla o byt a škoda (2.425,76 EUR a 9,- EUR) by jej nevznikla, lebo oprávnení by nemali dôvod iniciovať exekúciu. Žalobkyňa neurobila nič pre vyhnutie sa exekúcií v situácii, kedy jej právoplatné súdne rozhodnutie ukladalo povinnosť na plnenie. Odvolací súd tak uzatvára, že príčinou škody na strane žalobkyne nebolo nezákonné rozhodnutie. Príčinou škody v sume 2.435,76 EUR na strane žalobkyne bolo to, že sumu 800.000,- Sk dobrovoľne poškodeným neuhradila a muselo dôjsť k exekúcií bytu. Medzi nezákonným rozhodnutím a škodou nie je priama, bezprostredná príčinná súvislosť, a preto žalobkyňi nárok na náhradu škody v sume 2.435,76 EUR voči žalovaným nevznikol.“.

20. Z obsahu spisu je však zrejmé, že skutkový záver odvolacieho súdu o tom, že „Žalobkyňa neurobila nič pre vyhnutie sa exekúcií v situácii, kedy jej právoplatné súdne rozhodnutie ukladalo povinnosť na plnenie.“ nekorešponduje s výsledkami dokazovania pred súdom prvej inštancie (pričom odvolací súd

sám žiadne dokazovanie na pojednávaní nevykonával). Z obsahu spisu totiž vyplýva, že žalobkyňa dňa 19. novembra 2007 podala podnet ministrovi spravodlivosti na podanie dovolania podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku proti rozsudku Okresného súdu Lučenec sp. zn. 2T/54/2007 (č.l. 292) , dňa 21. novembra 2007 podala návrh na odklad exekúcie vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 14Er/546/07, 14Er/549/07, 17Er/602/07 podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku (č. l. 305), dňa 01. februára 2008 podala odvolanie proti uzneseniu exekučného súdu sp. zn. 14Er/549/2007 zo dňa 28. decembra 2007, ktorým bol zamietnutý návrh povinnej na odklad exekúcie, podala odvolanie proti uzneseniu o potvrdení príklepu, udeleného súdnym exekútorom (č. l. 310), ktorými listinami mienila preukázať, že vyvinula úsilie na zabránenie škodlivého následku (vyjadrenie zástupcu žalobkyne na pojednávaní súdu prvej inštancie dňa 22. apríla 2022), pričom súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 05. augusta 2022 odkázal na obsah exekučného spisu 14Er/546/2007 (keď strany sporu zhodne súhlasili, že nie je potrebné oboznamovať ich konkrétny obsah). Odvolací súd v tejto súvislosti nevysvetlil, akými úvahami sa spravoval, keď dospel k skutkovému záveru o pasivite žalobkyne v exekučnom konaní, pričom nedobrovoľné splnenie žalobkyňou uloženej povinnosti neskôr zrušeným rozsudkom trestného súdu, mal za jedinú, priamu a bezprostrednú príčinu vzniku škody na strane žalobkyne.

21. V tejto súvislosti je dôvodná i dovolacia námietka žalobkyne smerujúca k nedostatočnému odôvodneniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska časových aspektov pôsobenia právnych účinkov zrušenia rozsudku Okresného súdu Lučenec sp. zn. 2T/54/2007 (bod 3.4. tohto rozhodnutia), keď odvolací súd len konštatuje, že žalobkyňa si dobrovoľne nesplnila svoju povinnosť spolu so spoluobžalovaným zaplatiť poškodeným v trestnom konaní sumu 800.000,- Sk uloženú jej v tom čase právoplatným a vykonateľným rozhodnutím trestného súdu, ale nijakým spôsobom nereaguje na podstatnú odvoláciu argumentáciu žalobkyne (bod 34. odvolania), že zrušenie odsudzujúceho rozsudku pôsobí na práva a povinnosti ním založené od počiatku, teda spätne. Táto dovolacia námietka žalobkyne tak je opodstatnená.

22. Navyiac, pokiaľ ide o časť zmeňujúceho výroku odvolacieho súdu, týkajúceho sa náhrady poplatku za nový občiansky preukaz v sume 9 eur, bližšie vysvetlenie záveru odvolacieho súdu o neexistencii príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom tejto škody v odôvodnení napadnutého rozsudku úplne absentuje.

23. Dovolací súd ako opodstatnenú vyhodnotil i námietku žalobkyne, že pokiaľ odvolací súd potvrdil zamietavý výrok súdu prvej inštancie v časti o zaplatenie sumy 28.214,83 eura s odôvodnením, že žaloba je v tejto časti podaná predčasne, pretože takto uplatnený nárok žalobkyne by mohol vzniknúť až v prípade, ak by žalobkyňa nemohla dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal (spoluobžalovaný L. J.), neodôvodnil, prečo zamietol uvedený nárok žalobkyne i nad rozsah odvolacím súdom uvádzanej pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia (800.000,- Sk, teda 26.555,13 eura), teda i v časti o zaplatenie 1 659,70 eura.

24. Pokiaľ žalobkyňa ďalej v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP vyčíta odvolaciemu súdu neopodstatnené prenesenie dôkazného bremena na žalobkyňu, keď to bola žalovaná, ktorá sa bránila odkazom na existenciu nároku žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia, a teda podľa žalobkyne v tomto smere zaťažovalo dôkazné bremeno žalovanú, dovolací súd uvádza, že dôkazné bremeno ohľadne vzniku škody zaťažuje v konaní toho, kto sa nároku na náhradu škody domáha, teda žalobkyňu. Táto dovolacia námietka dôvodná nebola.

25. Žalobkyňa v ďalšom namieta nesprávnosť záverov odvolacieho súdu o existencii pohľadávky žalobkyne titulom vydania bezdôvodného obohatenia voči spoluobžalovanému L. J. z dôvodu existencie solidárneho záväzku, pričom odvolací súd nezohľadňuje, že nielen zrušením rozsudku, ale aj oslobodzujúcim rozsudkom zanikla akákoľvek povinnosť žalobkyne plniť poškodeným v trestnom konaní (či už za seba, alebo za niekoho iného). Dovolací súd pripomína, že z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I.

ÚS 61/2019). Námieta smerujúca proti právnomu záveru odvolacieho súdu o tom, že pokiaľ žalobkyňa má pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto bezdôvodné obohatenie získal, resp. kým žalobkyňa nepreukázala bezúspešné domáhanie sa vydania tohto obohatenia (ak táto bezúspešnosť nebola ňou zavinená), nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zák. č. 514/2003 Z. z. (existencia samotnej škody), sa týka hmotnoprávneho posúdenia vecí, t. j. toho, či je žalovaný skutočným nositeľom povinnosti, a preto nezakladá dovolací dôvod zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

K dovolaniu žalovanej:

26. Dovolací súd preskúmaním veci ďalej zistil, že je nutné prisvedčiť i dovolacej námietke žalovanej o zmätočnosti napadnutého rozsudku vo vzťahu k právnomu posúdeniu, na ktorom odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

27. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 24. apríla 2023 žalobou uplatnený nárok posúdil ako nárok na náhradu škody podľa § 8 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. (bod 62. a 63. rozsudku), pričom osobitnú pozornosť venoval argumentácii žalovanej, že podmieneným odkladom výkonu trestu odňatia slobody žalobkyne nie je splnená tzv. hypotéza právnej normy spočívajúca v podmienke úplne alebo sčasti vykonaného trestu, s ktorou sa nestotožnil. Následne vo vzťahu k jednotlivým čiastkovým nárokom žalobkyne súd prvej inštancie používa pojem „nezákonné rozhodnutie“ (body 71. 72., 74., 75., 77. rozsudku).

28. Odvolací súd na základe odvolania oboch strán sporu výslovne vec právne posúdil v bodoch 13. až 19. napadnutého rozsudku. V bode 13. rozsudku citoval § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., v bode 14. poukázal na § 3 ods. 2, § 25 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.. V bode 15. ustálil, že právna teória i súdna prax zhodne z ust. § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. vyvodzujú, že na vznik zodpovednosti štátu (Slovenskej republiky) za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím sa vyžaduje kumulatívne (súčasné) splnenie troch podmienok: nezákonné rozhodnutie, vznik škody ako peniazmi vyčísľiteľnej majetkovej ujmy na strane dotknutého subjektu a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody a v bode 16. citoval ustanovenia § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z. z. V bode 17. uzavrel, že súd prvej inštancie správne skúmal naplnenie podmienok stanovených zákonom č. 514/2003 Z. z., správne uviedol, že na vznik zodpovednosti štátu za škodu (resp. nemajetkovú ujmu) spôsobenú nezákonným rozhodnutím sa vyžaduje kumulatívne splnenie základných podmienok, ktorými sú existencia nezákonného rozhodnutia, vznik škody (nemajetkovej ujmy) a príčinná súvislosť medzi nimi a správne uzavrel aj to, že rozsudok Okresného súdu Lučenec 2T/54/2007 zo dňa 15. mája 2007 predstavuje nezákonné rozhodnutie z dôvodu, že bol kvôli porušeniu zákona zrušený Najvyšším súdom SR sp. zn. 4Tdo/23/2010 zo dňa 30. novembra 2010 a žalobkyňa bola následne oslobodená spod obžaloby oslobodená rozsudkom Okresného súdu Lučenec 3T/291/2010 zo dňa 28. augusta 2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici 3To/125/2012 zo dňa 23. januára 2013. Vzhľadom na to, že žalobkyňa bola oslobodená spod obžaloby, uvedené rozhodnutie malo za následok, že samotné odsúdenie žalobkyne bolo nezákonné a žalobkyni podľa § 8 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. vznikol nárok na náhradu škody. Mal za to, že súd prvej inštancie správne poukázal na to, že zrušením nezákonného rozhodnutia 2T/54/2007 došlo k naplneniu podmienky stanovenej v § 8 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. pre vznik práva na náhradu škody. K odvolacej námietke žalovanej týkajúcej sa nesprávneho posúdenia základnej zákonnej podmienky vyplývajúcej z hypotézy ust. § 8 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. upravujúceho rozhodnutie o treste, a to úplné alebo čiastočné vykonanie trestu v prípade jeho uloženia, uviedol, že sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie v bode 63. a zastáva názor, že podmienne uložený trest odňatia slobody sa považuje za trest v zmysle ust. § 8 ods. 1 písm. a) zák. č. 514/2003 Z. z. podľa § 3 ods. 1 písm. a), § 3 zákona č. 514/2003 Z. z. určuje, že štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

29. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona,

pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

30. Podľa § 3 ods. 1 písm. c) zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe.

31. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

32. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

33. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o treste má ten, na kom bol úplne alebo sčasti vykonaný trest, ak a) v ďalšom konaní bolo rozhodnutie zrušené ako nezákonné alebo b) v ďalšom konaní bol spod obžaloby oslobodený alebo bolo trestné stíhanie zastavené preto, že v konaní vyšli najavo skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli súdu predtým známe alebo bola vec postúpená inému orgánu; to neplatí, ak sa preukáže, že k včasnému odhaleniu neznámej skutočnosti nedošlo úplne alebo čiastočne vinou osoby, na ktorej bol trest vykonaný.

34. Žalobkyňa v žalobe výslovne vyvodzovala svoj nárok na náhradu škody z rozhodnutia Okresného súdu Lučenec sp. zn. 2T/54/2007 o treste, ktorý bol následne jednak zrušený pre nezákonnosť a jednak bola následne spod obžaloby oslobodená (a nie z inej skutočnosti, napr. z uznesenia o vznesení obvinenia ako nezákonného rozhodnutia), pričom právne svoj nárok subsumovala pod § 8 ods. 1, písm. a) a b) zákona č. 514/2003 Z. z. Následne si však uplatňovala i nároky, súvisiace s celým trestným stíhaním (trovy celého trestného konania, nárok na náhradu ušlej mzdy od roku 2005), pričom i v odvolaní vo vzťahu k náhrade ušlej mzdy argumentuje následkami celého trestného stíhania a namieta samotné vznesenie obvinenia.

35. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie i napadnutého rozsudku odvolacieho súdu však túto skutočnosť nereflektujú. Dovolací súd v tomto smere zdôrazňuje, že súdna prax je dlhodobo stabilná v tom smere, že zákon č. 514/2003 Z. z. v ustanovení § 3 vymedzuje okruh právnych skutočností, na základe ktorých je možné požadovať náhradu škody podľa tohto zákona. Z jeho znenia, gramatického, systematického výkladu ďalších ustanovení tohto zákona (§ § 5, 6, 7, 8) je zrejmé, že v zákone je upravené v § 8 ods. 1 i rozhodnutie o treste ako špecifický typ rozhodnutia zakladajúceho právo na náhradu škody. Nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o treste v zmysle § 3 ods. 1 písm. c) v spojení s § 8 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. tak predstavuje odlišnú právnu úpravu vo vzťahu k podmienkam vzniku práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa § 3 ods. 1 písm. a) v spojení s § 5 a § 6 zákona č. 514/2003 Z. z. Právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím nemožno zamieňať s právom na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o treste a na skutkové okolnosti naplňajúce predpoklady vzniku práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o treste, nie je možné aplikovať ustanovenia zákona upravujúce vznik práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/153/2016 zo dňa 12. decembra 2017, sp. zn. 6Cdo/75/2017 zo dňa 30. septembra 2019).

36. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že nárok žalobkyne síce - na rozdiel od súdu prvej inštancie - výslovne právne posudzoval podľa § 3 ods. 1 písm. a), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., čomu (okrem citácie označených zákonných ustanovení) nasvedčuje aj opakované používanie pojmu „nezákonné rozhodnutie“ v texte odôvodnenia rozsudku, avšak následne dospel k záveru, že zrušením rozhodnutia sp. zn. 2T/54/2007 došlo k naplneniu podmienky stanovenej v § 8 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. pre vznik práva na náhradu škody. Rozhodnutie odvolacieho súdu (i súdu prvej inštancie) je tak v časti ustálenia právneho základu uplatnených nárokov žalobkyne

nejednoznačné a rozporné, spôsobilé vyvolať pochybnosti.

37. V dôsledku nedostatočného rozlišovania právnych titulov vzniku zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. nižšími súdmi, v odôvodnení napadnutého rozsudku tiež absentuje relevantná odpoveď odvolacieho súdu na námietku žalovanej, týkajúca sa toho, že pokiaľ súd konštatuje, že došlo k naplneniu podmienky stanovenej v § 8 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. pre vznik práva na náhradu škody, vynaložené náklady na právne zastupovanie žalobkyne mohli byť žalobkyni priznané výlučne v súvislosti s jediným titulom, a to rozhodnutím o treste. Odvolací súd síce uvádza, že žalobkyňa si škodu - náklady na právne zastupovanie uplatnila nielen v súvislosti s rozhodnutím o treste, ale tiež v „dôsledku trestného stíhania“, ale z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, že právne tituly vzniku zodpovednosti štátu dôsledne nerozlišuje. Uvedené konštatovanie odvolacieho súdu tak rovnako nasvedčuje nejasne ustálenému právnemu základu posudzovanej veci.

38. Čo sa týka dovolacej námietky žalovanej o porušení princípu kontradiktórnosti konania, keď nie je zrejmé, akým spôsobom odvolací súd vyhodnotil účelnosť úkonov právnej služby, za ktoré priznal žalobkyni náhradu majetkovej škody, keď riešil iba účelnosť úkonov, výslovne namietaných žalovanou, dovolací súd zistil, že už súd prvej inštancie v rozsudku zo dňa 24. apríla 2023 konštatoval, že vykonaným dokazovaním zistil, že žalobkyňa vynaložila na svoje právne zastúpenie podľa predložených písomných dôkazov 1.878,64 eura, pričom účelnosť a zároveň existenciu vynaložených nákladov na trovy obhajoby žalobkyne súd prvej inštancie posudzoval z príjmových pokladničných dokladov špecifikovaných v bode 19. až 25. rozsudku, faktúr č. 52/07, 29/08, 18/11, 25/12, 54/12, 6/13, preddavkových faktúr, zo zápisníc z pojednávania zo súdneho spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 3T/291/2010, osvedčenia o evidencii, bločkov za PHM (bod 65. rozsudku súdu prvej inštancie), pričom sa v bodoch 66. a 67. rozsudku osobitne vyjadril k jednotlivým úkonom, ktorých účelnosť žalovaná rozporovala. Odvolací súd, ktorý rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP v bodoch 20. až 23. napadnutého rozsudku k súvisiacej dovolacej námietke žalovanej uviedol: „...Okresný súd v bodoch 65. až 69. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia podrobne odôvodnil, ktoré trovy obhajoby považoval za účelne vynaložené žalobkyňou na právne zastupovanie jej osoby v trestnom konaní, ako aj v jeho pokračovaní a odvolací súd sa s jeho záverom v plnom rozsahu stotožňuje. Okresný súd konkrétne poukázal na to, že účelnosť a existenciu vynaložených nákladov na trovy právneho zastúpenia žalobkyne v trestnom konaní posudzoval a mal preukázanú z príslušných dokumentov predložených v spise - príjmových pokladničných dokladov, ktoré zároveň okresný súd uvádza v bode 19. až 25. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a ktoré sa nachádzajú na čísle listu 18 až 24, z faktúr č. 52/07, 29/08, 18/11, 25/12, 54/12, 6/13, ako aj s preddavkových faktúr nachádzajúcich sa na čísle listu 6 a 7 spisu, zo zápisníc z pojednávania zo súdneho spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 3T/291/2010, osvedčenia o evidencii na čísle listu 355B, bločkov za PHM na čísle listu 355C a nasledujúce. Okresný súd sa podľa názoru odvolacieho súdu dostatočne zaoberal poskytnutím, ako aj účelnosťou jednotlivých úkonov právnej služby poskytnutých žalobkyni v trestnom konaní, a uvedená námietka žalovaného nie je dôvodná. Žalobkyňa v tomto smere uniesla dôkazné bremeno predložením listinných dôkazov a k spisu bol tiež pripojený trestný spis 3T/291/2010, z ktorého okresný súd posudzoval ich účelnosť, ako aj ich existenciu. Tvrdenie žalovaného, že súd konal svojvoľne bez zodpovedajúcej procesnej aktivity žalobkyne, čím porušil právo žalobkyne na spravodlivý proces, nie je dôvodné. Pokiaľ žalovaný namietal úkony za účasť na verejnom zasadnutí NS SR dňa 26.10.2010 a 30.11.2010 s tým, že neboli z predložené zápisnice z predmetných úkonov, tak uvedenú námietku odvolací súd nepovažoval za dôvodnú. Uvedené zápisnice boli súčasťou spisu Okresného súdu Lučenec 3T/291/2010, ktorý bol pripojený k spisu 11C/136/2015 a nachádzajú sa na č. l. 511 a 516. predmetného trestného spisu. Dôvodná potom nie je ani námietka žalovaného, že vzhľadom na neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobkyne k predmetnému nároku okresný súd nemohol následne ani posudzovať účelnosť uskutočnenia ciest z Lučence do Bratislavy a späť v bode 69. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Okresný súd dal odpoveď aj na ďalšiu námietku žalovaného, ktorú vzniesol aj v odvolaní, a to ohľadom nesprávneho určenia výšky tarifnej odmeny za úkon právnej služby - účasť na verejnom zasadnutí NS SR dňa 26.10.2010 a 30.11.2010. Na uvedenom verejnom zasadnutí sa konalo o dovolaní žalobkyne, správne okresný súd poukázal na to, že uvedený úkon je potrebné posudzovať v zmysle ust. § 14 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., t. j. úkony

právnej služby, ktoré nie sú uvedené v odsekoch 1 až 3. V zmysle uvedeného ustanovenia § 14 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vyplýva, že patrí za ne odmena ako za úkon, ktorý je im povahou a účelom najbližšie. V zmysle § 14 ods. 3 písm. d) vyhlášky č. 655/2004 Z. z., na ktoré poukazuje žalovaný, patrí odmena vo výške polovice základnej sadzby tarifnej odmeny za úkon právnej služby ako je účasť na verejnom zasadnutí, ak na ňom nešlo o konanie o dovolaní alebo obnovu konania, lebo a contrario má advokát nárok na odmenu vo výške základnej sadzby za účasť na konaní na verejnom zasadnutí o odvolaní alebo o obnove konania, preto možno ako obdobný úkon podľa § 14 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. považovať aj účasť na verejnom zasadnutí, na ktorom sa konalo o mimoriadnom dovolaní žalobkyne, pričom treba brať zreteľ na dôležitosť a závažnosť takéhoto konania ktoré je obdobné, ako konanie o odvolaní a obnove konania. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje so záverom okresného súdu uvedenom v bode 66. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a v podrobnostiach naň odkazuje. Odvolací súd (zhodne s názorom okresného súdu) konštatuje, že žalobkyňa uniesla dôkazné bremeno ohľadne všetkých úkonov právnej služby, keďže preukázala, že k týmto úkonom reálne došlo a zároveň, že mali súvis s trestným konaním. “Dovolací súd zdôrazňuje, že sporové konanie je konaním, v ktorom vždy proti sebe stoja dve strany, ktorých tvrdenia a záujmy sú v zásade protichodné, úloha súdu je práve v tom, aby na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o (ne)pravdivosti tvrdení tej-ktorej strany a prijal právne závery tomu zodpovedajúce. Podstata dovolania a jeho dôvodov nemôže byť založená na samotnej skutočnosti neúspechu v konaní a na argumentácii, že súdy mali považovať tvrdenia neúspešnej strany za pravdivé a relevantné. Dovolací súd ďalej zastáva názor, že uvedené námietky žalovanej predstavujú jej prostý nesúhlas s vyhodnotením dôkazov a právnym záverom nižších súdov o účelnosti trov obhajoby žalobkyne, čo nepredstavuje zmätočnosť vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Pokiaľ súdy nižšej inštancie opierali svoje zistenia v tejto časti o vykonané dôkazy, ktoré ale nevyhodnotili podľa predstáv žalovanej, nešlo o postup vylučujúci, či znemožňujúci žalovanej realizáciu procesných práv priznaných mu CSP.

39. Na základe uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, z hľadiska vyššie definovaných požiadaviek na právo na spravodlivý proces, nemôže v kontexte celého súdneho konania obstať. Rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP, a preto je nepreskúmateľné; odníma obom stranám konania možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje ich právo na spravodlivý súdny proces, čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP. Z tohto dôvodu sú dovolanie žalobkyne i dovolanie žalovanej procesne prípustné a tiež dôvodné podľa § 420 písm. f) CSP.

40. Dovolací súd tak uzatvára, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený v rozsahu porušujúcim právo oboch sporových strán na spravodlivý proces. Keďže dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je nielen prípustné, ale aj dôvodné, bolo potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Náprava zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP), nakoľko to bol výlučne odvolací súd, komu bolo namieste pričítať dovolaním vytýkanú vadu zmätočnosti.

41. Uznesenie Okresného súdu Lučenec sp. zn. 11C/136/2015 zo 29. novembra 2024 dovolací súd zrušil ako rozhodnutie súvisiace. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu (R 73/2004) závislým výrokom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci. Výdanie uznesenia o náhrade trov konania v konkrétnej výške je jednostranne závislé od existencie právoplatného rozhodnutia vo veci. Zrušením rozsudku súdu nižšej inštancie uznesenie o výške náhrady trov prvoinštančného a odvolacieho konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie by zostalo uznesenie o výške náhrady trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel, čo by zároveň odporovalo princípu právnej istoty (napr. I. ÚS 549/2015, sp. zn. 2Cdo/173/2008, 2Cdo/267/2008, 1MCdo/14/2010, 1Cdo/36/2011, 6Cdo/201/2012, 4Cdo/52/2014 a 2MObdov/4/2012).

42. Ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných

oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (2Cdo/5/2018, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/69/2021, 8Cdo/70/2017). Dovolací súd preto ani v tomto prípade neposudzoval dovolanie z hľadiska ďalších vyslovených námietok a opodstatnenosti argumentácie v spojitosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a), resp. b) CSP.

43. V súvislosti s právnou argumentáciou oboch sporových strán v dovolacom konaní však dovolací súd dáva do pozornosti recentný posun v judikatúre, týkajúci sa zodpovednosti štátu za škodu pri výkone verejnej moci, prezentovaný rozhodnutím Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júna 2025 sp. zn. 1VCdo/3/2025, publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 37/2025, ktorého právna veta znie: „Nie je podmienkou uplatnenia nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom do 31. decembra 2008, ktorá vznikla z dôvodu nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci, prednostné uplatnenie nároku na náhradu škody voči ďalšej osobe spoluzodpovednej za vznik škody v adhéznom konaní, či uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia.“

44. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

45. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.